

ש"רצו לעשות מחיצה", הכוונה היא לכותל: **פשיטא?** מדוע צריכה המשנה לפרש שבונים את הכותל באמצע? (17)

ומתרצת הגמרא: **לא צריכא**, לא נצרך התנא להשמיענו זאת, אלא באופן דקדים חד, שהקדים האחד, ורציה לחבריה, וביקש מחבירו ורצוהו לחלוק במחיצה.

מחו דתימא, שמא תאמר, מצי אמר ליה, יכול חבירו לומר לו: **כי אתרצאי לך**,

כשהסכמתי לך לחלוק, היינו דווקא למעט לי באוירא, באויר החצר, והיינו, שתהיה בינינו מחיצה דקה מנסרים דקים, שדי בה כדי למנוע היזק ראייה, ואינה מחסרת משטחי כלום אלא מעט משימושי באויר החצר. אבל לא הסכמתי לוותר על חלק מהשטח שאני משתמש בו. או שתבנה את רוב הכותל בחלקך, ואני לא אפסיד משטחי אלא מעט. אבל לבנות בינינו כותל אבנים הממעט בתשמישתא, בתשמישי בחצרי, לכך לא איתרצאי, לא הסכמתי מעולם. (18)

ואם כן, אין צורך בכותל מאבנים כלל.

ותירץ שם [בתירוץ השני], שאם היה כתוב "אותו", לא היינו יודעים כלל את דין "היזק ראייה", אם שמו היזק או אין שמו היזק, שהרי רק מאחר ומפרשים את לשון המשנה "מחיצה — גודא", מדייקים שהיזק ראייה אין שמו היזק. אבל אם לא היה כתוב כותל, והיינו מפרשים שהכוונה למסיפס, וה"רצו" מתייחס לעצם החלוקה, לא היינו למדים מזה כלל שהיזק ראייה אין שמו היזק. כי יתכן שבאמת "שמו היזק", אלא שהמשנה מדברת בחצר שאין בה דין חלוקה, ואחד רציה את חבירו. ויכול עתה המתרצה לומר שלא הסכים אלא למסיפס בעלמא. אבל בחצר שיש בה כדי חלוקה, שכופין לחלוק, ואין עניין ריצו, היינו אומרים שכופין זה את זה לבנות כותל, מחמת "היזק ראייה". לכן כתב מפורש "כותל", ללמדנו שגם במקרה כזה, הכל תלוי ברצון שניהם, כי היזק ראייה אין שמו היזק.

שותפין, ורוצים לבנות המחיצה, ודאי באמצע בונין אותה!

18. וההבדל בין השתתפות בהוצאות המחיצה לבין השתתפות במקום המחיצה, מבאר בעליות דרבי יונה [בשטמ"ק], שההוה אמינא היתה, שאין מחייבין אותו אלא במה שלשונו מוכיח שנתרצה בו. והיינו שאין בכלל ההסכמה להשתתפות במחיצה, גם הסכמה לתת משיטחו לצורך בניית הכותל. כי "איתרצאי לך למעוטי באוירא", היינו לתת חלקי בהוצאות הבניין, אבל אתה תיכנס לתוך שלך ולא תמעט מתשמיש חצירי.

והנה, בפירוש מסיפס נחלקו רש"י ותוספות. רש"י מפרש שאלו הן יתדות עץ תקועים בארץ ונמוכים, ואין זה בנין כלל. אך לפי תוספות גם מסיפס הוא בנין ממש מגויל או מגזית, אלא שאינו מונע היזק ראייה, או משום שהוא מלא חלונות, או משום שאינו גבוה ד' אמות.

והראב"ד מוסיף לפרש את הגמרא לפי הפירוש השני של תוספות, שהטעם שנקרא כותל זה מסיפס, הוא משום שמיפס לשון חתיכה, כלומר חלק מכותל רגיל.

וראה גם ברמב"ן שמקשה על פירושו של רש"י. שלפי דבריו, אין מובנת ההוה אמינא

17. כן מפרש רבינו גרשום [בשולי הגליון] ומוסיף ביאור: בשלמא כותל [שנקט התנא] לא מיותר הוא, משום שעלולים לטעות ולסבור שניתן לבנות אף במסיפס, לכן נקטו התנא. אלא ודאי "באמצע", מיותר הוא, כי מאחר והם